

ГОДИШЕН ДОКЛАД 2015 г.

Резюме (BG)

Резюме

Застраховането и професионалното пенсионно осигуряване изпълняват важна роля в икономиката. С активи, възлизащи на над две трети от БВП на ЕС¹, застраховането е съществен елемент от финансовия сектор, който допринася за икономическия растеж и финансовата стабилност, като обезпечава рисковете и мобилизира спестяванията. Професионалното пенсионно осигуряване е също толкова важно, тъй като наред с приноса си за икономиката, то защитава от риска от бедност след пенсиониране. ЕЮРА е създаден през 2011 г. като независим европейски надзорен орган с основни отговорности да подкрепя стабилността на финансовата система, да гарантира прозрачността на пазарите и финансовите продукти и да защитава титулярите на полици, както и членовете и бенефициентите на пенсионните схеми. Годишният доклад на ЕЮРА за 2015 г. очертава основните постижения на органа и дава информация за управлението на средствата, поверени му за изпълнението на неговите цели.

Годишният доклад на ЕЮРА за 2015 г. очертава основните постижения на органа по отношение на целите му за:

- засилване защитата на потребителите;
- качествено и навременно регламентиране;
- конвергенция, съгласуваност и качество на надзора;
- способстване за финансова стабилност; и
- развитие на органа като модерен, компетентен орган.

В него е предоставена също информация относно управлението от страна на ЕЮРА на ресурсите, предоставени му с оглед постигането на тези цели.

¹ Прибл. 70% през 2014 г. — Източник: Евростат и статистически данни на ЕЮРА за (пре)застраховането в ЕИП/ЕС: <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

Информационно каре: Петте най-големи постижения през 2015 г.

- Завършване на Единния правилник за застраховане: изготвяне на втория набор от технически стандарти за изпълнение (ТСИ) и насоки по „Платежоспособност II“.
- Надзор над дейността: установяване на новия стратегически подход за комплексна основана на риска и превантивна рамка за надзор над дейността и първи тематичен преглед на застраховките на мобилни телефони.
- Въвеждане на процеса и методиката за месечното публикуване на безрисковия процент съгласно изискванията на „Платежоспособност II“.
- Общоевропейски личен пенсионен продукт: очертаната в консултацияния документ на ЕЮРА концепция на органа относно изискванията за създаването на общоевропейски личен пенсионен продукт.
- Балансов преглед и тест за устойчивост на застрахователния сектор на Румъния.

Засилване защитата на потребителите

Важно събитие в областта на защитата на потребителите е приемането на нов **стратегически подход за комплексна основана на риска и превантивна рамка за надзор над дейността**. Като основен способ за справяне на европейско ниво с рисковете, свързани с осъществяването на дейността, тя ще се гради върху солидно разбиране на потребителското поведение, пропорционалност и своевременно предвиждане на зараждащите се рискове, свързани с дейността, както и предотвратяване на вредите за потребителите в целия ЕС. „**Тематичните прегледи**“ са основен елемент в стратегията, като пилотният такъв преглед завършва с анализ на застраховките на мобилни телефони. За да подобри способността си да упражнява своите **правомощия за намеса по отношение на инвестиционните продукти, основаващи се на застраховки**, през 2015 г. ЕЮРА утвърди показателите, определящи дали е необходимо действие от страна на органа.

Работата на ЕЮРА за справяне с конфликтите на интереси при продажбите (преки и чрез посредници) на инвестиционни продукти, основаващи се на застраховки, отбеляза напредък с предоставените от ЕЮРА на Европейската комисия технически консултации, чрез които той даде препоръки за политики във връзка с разпознаването и управлението на проблема. ЕЮРА ръководи обхваналите множество ресори усилия за разработване на **основен информационен документ (ОИД)** съгласно изискванията на Регламента относно пакетите с инвестиционни продукти на дребно и основаващи се на застраховане инвестиционни продукти. През първата половина на 2015 г. са проведени две обществени консултации — една за определяне на оптимални образци, представящи информацията

Резюме

по лесен за разбиране от потребителите начин, а другата — за изчисляване размерите на свързаните с продуктите рискове, ефективността им и разходите за тях. Образците на ОИД са изпитани и сред потребители. Освен това през есента на 2015 г. е стартирана обществена консултация относно текста на проекта за регулаторни технически стандарти за основни информационни документи за пакетите с инвестиционни продукти на дребно и основаващи се на застраховане инвестиционни продукти. В областта на професионално пенсионно осигуряване ЕЮРА издава **доклади за предоставяната информация във връзка с разходите и таксите на институциите за професионално пенсионно осигуряване (ИППО)** по време на предварителния и следващите етапи и инвестиционните възможности за членовете на схеми с дефинирани вноски (ДВ). В тези доклади се подчертават въпросите, които трябва да бъдат решени, за да могат членовете да вземат ефективни решения за пенсионния си план.

Качествено и навременно регламентиране

Основното постижение на ЕЮРА от основаването на органа насам е завършването на **Единния правилник за застраховане през 2015 г.** Регулаторната програма на органа по „Платежоспособност II“ е завършена с **изготвянето на втория набор от технически стандарти за изпълнение (ТСИ) и насоки по „Платежоспособност II“**, необходими за съгласуването, единно прилагане на директивата, считано от януари 2016 г. След представянето им вниманието се пренасочи към подготовката за наблюдение на прилагането и способстването за допълнително съгласуване на надзора.

Органът се подготви и за изпълнението на още една важна задача по „Платежоспособност II“, а именно ежемесечното публикуване на **безрисковия процент**. Структурата на безрисковия лихвен процент и корекциите му до голяма степен определят стойността на техническите резерви, които трябва да отреждат предприятията за своите застрахователни и презастрахователни задължения и съответно — количеството наличен капитал за изпълнение на изискването за платежоспособност.

ЕЮРА даде своя принос и за разискванията на Европейската комисия относно **ролята на застраховането в инфраструктурните инвестиции**, като предложи категорични критерии за определяне на допустимите инфраструктурни проекти. Свързаните с риска разходи при инвестиране в отговарящи на критериите инфраструктурни проекти са внимателно калибрирани според съответните рискове, водещи до различно третиране. За да се възползват от това третиране, застрахователите трябва да провеждат надлежна комплексна проверка като част от ефективното управление на риска за този сложен, хетерогенен клас активи. Инвестициите в инфраструктура са с потенциално голямо значение за застрахователния бранш, тъй като — поради дългосрочността си — биха могли добре да се съвместят с дълготрайните пасиви, като същевременно увеличат диверсификацията на портфейлите и дадат основа за устойчив растеж на икономиката в по-широк мащаб.

ЕЮРА е активен и на международната сцена, включително с приноса си за работата на Международната асоциация на застрахователните надзорни органи чрез напредъка в разработването на **основно капиталово изискване, изискването за по-висока способност на капитала за покриване на загубите и международните капиталови стандарти** — всички те способстват за установяване на условия на равнопоставеност в международен план.

Напредъкът в регулаторното развитие по отношение на професионалното пенсионно осигуряване продължава с **директивата относно институциите за професионално пенсионно осигуряване (ИППО) II**. В областта на личните пенсии, ЕЮРА отбеляза значителен напредък с отговора на допитването (одобрено от Съвета на надзорниците на ЕЮРА през януари 2016 г.) и разработването на концепция за **общоевропейски личен пенсионен продукт**, която осигурява основата за втори режим. Тези усилия имат потенциала да променят динамиката на пазара за лични пенсии в ЕС и така значително да допринесат за Съюза на капиталовите пазари. Докладът за развитието на пазара и първият **общ за ЕС регистър на ИППО** дават по-добър общ поглед върху пенсионния пейзаж в ЕС.

Конвергенция, съгласуваност и качество на надзора

Усилията на ЕЮРА допълнително да засили качеството и съгласуваността на надзора в целия ЕС се изразяват в двустранни отношения и критични отзиви до националните компетентни органи, активно участие в колегиите на надзорните органи, както и предоставяне на способности и консултации за прилагането на вътрешни модели, обучение и устройване на инфраструктурата и системите за събиране и споделяне на информация.

През 2015 г. надзорният екип на ЕЮРА проведе **19 двустранни посещения** на национални компетентни органи, като даде обратна връзка относно приготвянията за прилагане на „Платежоспособност II“, националните практики относно рамката за оценка на риска, както и надзорните практики и приоритети. Чрез този ангажимент националните компетентни органи получиха помощ за преодоляване на установените препятствия пред развитието на обща надзорна култура, подкрепена от „Платежоспособност II“. Освен това екипът съпредседателства координационния комитет за **балансовия преглед и тест за устойчивост на застрахователния сектор на Румъния**, който представлява над 80% от румънския пазар. И двете начинания бяха завършени през юли 2015 г. с публикуване на доклад, посочващ значителни корекции в балансите и съответните пруденциални съотношения на редица застрахователни предприятия и последван от множество надзорни мерки. Това упражнение се оказа правдоподобно и е от основно значение за подобряване защитата на потребителите и доверието към румънския застрахователен сектор.

Постоянното активно **участие и съгласуване от страна на ЕЮРА в колегиите от надзорници** допринесе за повече последователност във функционирането и дискусиите на колегиите. Отговорният екип на ЕЮРА съгласува подписването на споразумения

Резюме

за координация от всички колегии през 2015 г. Те уреждат изискванията за обмен на информация, ролите и отговорностите на членовете.

Соглед единен надзорен подход към оценката на платежоспособността на застрахователните групи, осъществяващи дейност в „равностойни“ страни, ЕЮРА публикува **становище за изчисляване на груповата платежоспособност в контекста на еквивалентност**. В становището са посочени редица надзорни практики, свързани с оценката на наличността на допустими собствени средства на групово равнище, а целта му е да осигури единни процедури и съвместимост на практиките. В областта на вътрешните модели ЕЮРА издаде също навременно **становище относно подготовката за прилагане на вътрешни модели**, разглеждащо три области, в които евентуални различия биха довели до разминавания в моделирането на рисковете. Основната препоръка в становището е националните компетентни органи да изискват във вътрешните модели да се отчитат правилно рисковете, свързани с експозициите от държавен дълг. ЕЮРА проведе също **21 семинара за обучение** по важни теми, определени съгласувано с националните компетентни органи като приоритетни области в подготовката за прилагане на „Платежоспособност II“.

ЕЮРА продължи работата си по **Единния наръчник за надзор** с цел съставяне на инструментариум от добри надзорни практики в различни области, обхванати от „Платежоспособност II“. През 2015 г. са изготвени препоръки за въвеждане на рамки за оценка на риска от надзорните органи, както и такива относно надзора от тяхна страна на основни области, включително управление, вътрешна оценка на риска и платежоспособността (ВОРП), инвестиционна политика, провизии във връзка със застраховки „живот“ и други застраховки, групов надзор и вътрешни модели.

Въз основа на работата на ЕЮРА за хармонизиране на изискванията за отчетност по „Платежоспособност II“ е създадена инфраструктурата за събиране, управление, обработка и обмен на информация. **Първото събиране на годишни индивидуални и групови отчети** се проведе в подготвителен режим въз основа на **централния регистър на ЕЮРА**. По-нататъшните издания на отчетните таксономии вече позволяват пълна отчетност съгласно „Платежоспособност II“ и отговарят на допълнителните изисквания на Европейската централна банка, като осигуряват предоставяне на информацията в правилния формат и намаляват товара за националните компетентни органи и бранша. С цел допълнително облекчаване на отчетната тежест, особено за малките и средни предприятия, ЕЮРА разработи **„Инструмент за застрахователните предприятия“ (T4U)**, който според изчисленията е възприет от 1 200 предприятия в целия ЕС.

Способстване за финансова стабилност

ЕЮРА доразви своите техники и способности за по-добро използване на наличната информация с цел по-осведомено вземане на решения относно зараждащите се явления и рискове на пазарите в подкрепа на финансовия надзор. Превантивният надзор се основава на

предвиждане на рисковете и предварително предприемане на действия за смекчаването или премахването им, като ЕЮРА продължава да предоставя основните си продукти (напр. Доклад за финансовата стабилност и Индикативна таблица на риска), за да осигурява на ключовите решаващи субекти комплексен обзор на рисковете и уязвимостта. През 2015 г. застрахователният сектор все повече се възползва от продуктите на ЕЮРА като ключови отправни точки за оценяване на рисковете.

В съответствие с регламента за създаването си ЕЮРА извърши и първия общ за целия ЕС **тест за устойчивост на професионалното пенсионно осигуряване**. Целта бе да се получи комплексна картина на нееднородния европейски пейзаж на професионалното пенсионно осигуряване, да се изпита устойчивостта на схемите с дефинирани доходи (ДД) и хибридните пенсионни схеми при неблагоприятно развитие на пазара и увеличена продължителност на човешкия живот, да се установят потенциални форми на уязвимост на схемите с дефинирани вноски и да се разкрият областите, в които е необходима допълнителна целенасоченост на надзора. В упражнението се включиха 17 страни от Европейското икономическо пространство със значителен размер на сектора на професионалното пенсионно осигуряване — над 500 млн. евро в активи. Резултатите показаха, че един продължителен период на ниски лихвени проценти би означавал значителни предизвикателства за бъдещата устойчивост на институциите за професионално пенсионно осигуряване с дефинирани доходи (вж. информационното каре).

Информационно каре: Резултати от първия тест за устойчивост на професионалното пенсионно осигуряване за ЕС

- Един продължителен период на ниски лихвени проценти би означавал значителни предизвикателства за бъдещата устойчивост на институциите за професионално пенсионно осигуряване (ИППО) с дефинирани доходи.
- ИППО са относително по-устойчиви на по-голяма продължителност на човешкия живот, отколкото на неблагоприятни явления на пазара.
- Абсорбирането на такива сътресения силно зависи от елемента време за реализиране на пасивите и от наличните във всяка страна механизми за смекчаване и възстановяване.
- Резултатите от приложените сценарии за тежки затруднения разкриват редица рискове и форми на уязвимост, на които ИППО и надзорните органи трябва да обърнат надлежното внимание.

Резюме

В застрахователния сектор трайно ниските лихвени проценти, спаднали дори под нивата от сценария за тест за устойчивост от 2014 г., са увеличили необходимостта от спешни надзорни действия и подготвеност за справяне с кризисни ситуации. В отговор на това ЕЮРА **активно работи за изпълнението на препоръките от теста за устойчивост**, като ангажира националните компетентни органи, съсредоточавайки се върху специфичните за отделните страни и групи резултати от теста и засилва подготовката за управление на кризи. ЕЮРА публикува също **становище относно надеждните принципи за подготвеност на националните компетентни органи за предотвратяване, управление и преодоляване на кризи**. С цел съгласуваност и адекватност на измененията в рамките за предотвратяване, управление и преодоляване на кризи ЕЮРА разработи 14 принципа, с които националните компетентни органи се очаква да се съобразяват. Посоченото становище допринася за създаването на издържана, единна система за предотвратяване и управление на финансови кризи в ЕС.

